

socialmedicinsk tidskrift

Sextioandra årgången häfte nr 1 1985

Sturegatan 4, Sundbyberg. Tfn 08/98 40 44

Postadress: 172 83 Sundbyberg

Postgiro 1179-1

Allmän redaktion:

Claes-Göran Westrin, redaktör och ansvarig utgivare

Ann Appelgren, red. sekr.,

Elisabeth Natt och Dag, expedition

Redaktionsutskott:

Erik Allander, professor i socialmedicin, Huddinge

Per Bjurulf, professor i socialmedicin, Linköping

Arne Borg, socialdirektör, Stockholm

Lars-Olov Bygren, professor i socialmedicin, Umeå

Axel Gisslén, kommunalråd, Örebro

Kurt Grefve, socialchef, Kristianstad

Gunnar Grimby, professor i medicinsk rehabilitering, Göteborg

Sonja Henriksson, socialbyråchef, Göteborg

Olle Höök, professor i medicinsk rehabilitering, Göteborg

Sven-Olof Isacson, professor i socialmedicin, Lund

Bengt Lindegård, professor i socialmedicin, Göteborg

Ivan Magnusson, socialdirektör, Uppsala

Bengt Scherstén, professor i allmänmedicin, Lund

Leif Svanström, professor i socialmedicin, Stockholm

Gösta Tibblin, professor i allmänmedicin, Uppsala

Villy Wiklund, socialchef, Östersund

Hälsoproblem och sjukdoms- beteende bland småbarnsfamiljer

Det professionella hälso- och sjukvårdssystemet har varit föremål för mycken debatt under det senaste decenniet. Debatten har rört sjukvårdens berättigande på nuvarande ekonomiska nivå men också dess passiva roll till befolkningens hälsa. Sjukvårdens förmåga att beakta psykosociala faktors betydelse har ifrågasatts liksom relevansen i vårdutnyttjandedata för hälso- och sjukvårdsplaneringen. Det ökade vårdutnyttjandet har dock delvis lett till och blivit en följd av ständigt ökande sjukvårdsutbud.

Barnsjukvården har likaså stått under debatt. För utformningen av den framtida mödra- och barnhälsovården har kunskaper om barnfamiljers villkor efterlysts, förekomst av hälsoproblem, åtgärder vid hälsoproblem och dess sociala konsekvenser.

Den nya hälso- och sjukvårdslagen ger sjukvårdshuvudmannen ett befolkningsansvar för hälsan. Med detta följer med nödvändighet krav på ökad kunskap om de upplevda hälsoproblemens sociala och geografiska utbredning, dvs på social-epidemiologisk forskning, särskilt bland barnfamiljer.

Hälsoproblem och sjukdomsbeteende bland småbarnsfamiljer utgör temat för fem artiklar som presenteras i detta nummer av en tvärvetenskaplig forskargrupp inom pediatrik, sociologi och epidemiologi. Artiklarna bygger på två parallella studier från en Stockholmsförort (Huvudsta) och norrländsk glesbygd (Vilhelmina), initierade bl a mot bakgrund av egenvårdsdebatten under slutet av 1970-talet.

Centralt i studierna är vardagssjukligheten, i termer av upplevda hälsoproblem, och de åtgärder familjerna själva vidtagit, inom familjen eller i kontakt med det sociala nätverket och den professionella vården. De båda studierna skisserades med utgångspunkt i det sociala nätverkets betydelse för småbarnsfamiljernas arbete med hälsoproblem. Syftet är därför dels att kartlägga förekomst av upplevda hälsoproblem, dels att utifrån grundläggande morfologiska och interaktionella karakteristika hos familjernas nätverk i ett storstads- och ett glesbygdsområde, analysera nätverkets betydelse.

Från många andra studier vet vi samtidigt att flera andra förhållanden påverkar hälsoproblemets omfattning och sannolikt också hälsoarbetet. Vi har därför även studerat vissa socio-ekonomiska bakgrundsfaktorer betydelse, liksom vad familjernas medicinska kunskaper och erfarenheter betyder för deras insatser i hälsoarbetet.

Projektet har finansierats via anslag från Delegationen för Social Forskning.

Stig Wall

Författarpresentation till artiklarna I–V

Brita Bergström, sociolog, verksam vid Socialmedicinska institutionen, Umeå universitet och projektledare för studien "Hälsoproblem bland småbarnsfamiljer i glesbygd" utfört inom ramen för Vilhelmina-projektet.

Gisela Dahlquist, barnläkare, docent i pediatrik. Verksam som klinisk lärare vid Institutionen för pediatrik, Karolinska Institutet, Sachsska Barnsjukhuset, Stockholm.

Jan-Ivar Ivarsson, samhällsvetare, forskningsassistent vid Institutionen för Socialmedicin, Vårdcentralen Kronan, Sundbyberg.

Bengt Lagerkvist, docent i pediatrik, överläkare vid barnmedicinska kliniken, Regionsjukhuset i

Umeå och Habiliteringen i Västerbottens län.

Göran Sterky, professor i hälso- och sjukvårdsforskning med särskild inriktning på utvecklingsländerna, vid Medicinska Forskningsrådet med placering vid Karolinska Institutet, institutionen för pediatrik, S:t Görans sjukhus, Stockholm.

Karin Tengvald, sociolog, professor vid Temainstitutionen Hälso- och sjukvården i samhället, Linköpings universitet.

Stig Wall, docent i epidemiologi och biostatistik, verksam vid Medicinska Forskningsrådet, Enheten för Hälso- och Sjukvårdsforskning med placering vid Umeå universitet.